

PREDICATORIULU

Sateanului Romanu.

FOIA BASERICÉSCA

pentru predici si articlii din sfer'a basericésca.

Striga cu taria si nu incetá
Ca trimbiti'a-ti inaltia vócea t'a!
Isaia c. 58 v. 1.

Predic'a XXVII.

Despre crescerea buna a prunciloru. *)

La cuventele întieptiloru apropia urechi'a t'a
si asculta cuventele mele, si le asiédia in
anim'a t'a, cá se cunosci, cá bune suntu!

Pilde, XXII. 17.

Éta, cu ce cuvente me îndreptezu astadi catra voi, Iubitiloru credentiosi in Christosu! Cu cuventele celui mai întieptu si mai stralucitu imperatu, ce numai a portatu óre-candu cununa de maríre pre acestu pamentu; cu cuventele marítului si întieptului imperatu Solomonu îndreptate càtra fíiulu seu, prin cari 'lu dogienesce si învétia, cá in viéti'a s'a se asculte cuventele celoru mai întiepti si cu deosebire se se nisúesca spre a-'si càscigá scientia si învetiatura, dicundu: cá acestea suntu mai pretióse decâtu aurulu si argentulu! — „Dà la învetiatura anim'a t'a, — dice elu fíiului seu, — si cuventele t'ale le gátesce spre cuventele întielegerei“, (Pild. 23, 12) de-óra-ce cu scientia se umplu camerile de tóta bogatí'a scumpa si buna!

*) Se póte díce ori-candu.

Si întru adevéru, I. m., déca vomu luá noi la drépta cumpanire aceste cuvente ale întieptului, mai alesu in dílele acestea, vomu vedé, cum-cà ele au unu resunetu, dintr'unu capetu de lume in celu-alaltu !

Scientia si învetiatura — suntu cuventele, cari alarméza adí lumea întréga !

Nu se afla parte de lume... dar' ce dícu parte de lume?... nu se afla imperatia, tíera, tienutu; nu se afla nému, sementia si vitia pre întensulu rotogolu alu pamentului, preste cari se nu fía resaritu sórele scientiei si învetiaturei !

Si tocmai acésta împregiurare me face, I. m., se ve vorbescu astadí cev'a despre însemnatatea scientiei si învetiaturei, pentru-cà precandu vedemu, cà la alte némuri aceste lièu unu sboru înaltu si îmbucuratori, si suntu iubite si pana la plés'a cea mai seraca de ómeni, pre atunci trebue se vedemu, cu dorere, cà la noi Romanii suntu pré pucinu bagate in séma, si acést'a ne face de remanemu înapoi de lume, de seracímu nesciendu cum se ne învetiamu a traí mai pre usiorelu in acésta lume !

Cu deosebire me îndreptezu catra voi parentíloru si ve îndemnu cu cuventele Intieptului Solomonu, cá se nu ve trageti pruncii vostri dela crescerea cea buna, dela scóla si b a serica, unde se casciga scienti'a si învetiatur'a; dela tenerimea vóstra se ascépta redicarea némului nostru; dela pruncii vostri, déca voru fi crescuti întru scientia si învetiatura se ascépta îmbunatatírea sortiei celei aspre, de care sufere poporulu nostru romanu !

Crescerea buna a tenerimei, carea înaintea întieptíloru totu-dé-un'a a fostu si este multu pretiuita, in dílele nóstre e unu lucru comunu alu cugetarei. Dorulu societatíloru, sfatulu Princíloru, jertf'a staturíloru, regul'a legiuitóriloru, sistem'a întieptíloru, cercarile învetiatíloru, — tóte acestea : crescerea

buna o tienu a fi temelulu fericirei nu-numai acestei pamentesci, cì si acelei ceresci!

Nu e nému, care se nu se silésca a-'si cresce fiii sei cum se cuvene, nu e tíera, carea se nu dorésca crescerea, înaintarea s'a in scientia, -- nu este tata, carele are numai cev'a precepere — se nu se ingrigésca despre crescerea buna si morale a filoru sei, — nu e mama, carea se nu îndulcésca cu acést'a miere si lapte pre fiii sei, — si numai chiaru voi mame romane, spariáti si in véculu acest'a pre pruncii vostri candu plangu: taci cá vene Pop'a se au Dascalulu! si asia i înstreinati inca din léganu, din pragulu vietiei loru, dela celu mai santu pasiu a culturei si înaintarei, si lasandu-i cufundati in ticalós'a orbía si nescientia, in care atátea vécuri amu jacutu. — Seraca natiune romana la ce ai ajunsu! Trista si gelnica e faci'a t'a! Matrónele t'ale pre învetiatorii si crescutorii cei buni i aréta înaintea nascutiloru sei, cá pre nescari n'alu ce înspaimentatórie, de cari trebuie se fuga, si se se ascunda, în locu se se apropie, iubésca si asculte invetiaturele loru! — — Ce erái tu nému romanescu órecandu, si ce esti acum'a? . . .

Splendóreá si marírea t'a cea vechia s'au schimbatu: scienti'a in nescientia, luminarea întru intunerecu! . . . Si pentru ce? Pentru-cà, cu crescerea cea buna a tenerimei fórte pucinu s'au ocupatu fiii tei!

Dara pre ce trebuie a se fundá, a-se zídí si întarí crescerea cea buna? Unde vomu aflá mediulócele celea sante, prin cari tenerímea cea cruda, selbateca si nesciuta se se altuíésca si prefaca in nobila, blánda si învetiata? Antaiu de tóte, I. m., trebuie se stérnimu in anim'a prunciloru cunoscenti'a si fric'a lui Domnedieu, si de aici cá din izvoru se resara si crésca spre totu benele! — „Inceputulu întiepleptiunei este fric'a Domnului.“ (Psm. 110, 9.)

Moravurile bune si virtutea, cari numai prin crescerea buna

si religiósá se debandescu, suntu sprigión'a totúroru lucrariiloru bune omenesci, cà-ci numai in religiune se potu aflá radecinele acelu copaciú minunatu si puternicu, ce se numesce fericire vecinicá, — numai religiunea e in stare a legá puternicu pre omenime cu Creatorele seu, la care trebue in tóta ór'a se tîetésca prin lucrarele s'ale; numai religiunea are scienti'a toturoru taineloru, cari se afla ascunse din antea ochiloru omenesci, religiunea ne arata întunecat'a nóstra fientia, si sórtea viitória, déca ne vomu portá dupa legile si prescisele sale, religiunea este, I. m., organulu Intieptiunei vecínice!

Asia credu, Iubiti parenti crestini, cà si voi semtiti ace'a in anim'a vóstra ce semtiescu eu: candu e vorba despre benele si fericirea fiiloru vostri! Au dóra e de lipsa pre voi a ve misícá cu cuvete mai ferbinti acum'a, candu e vorb'a despre sórtea buna a fiiloru vostri?!

Oh, nu asceptati acést'a, I. m.! A vóstra detorentia este, Parentiloru, ca in tóte dílele se cumpeniti starea, in care ve aflati si se ve aduceti amente, cà antaiu sunteti crestini, si cá crestini trebue se dati fiiloru vostri o crescere crestinésca si morale, trebue a dóu'a se ve aduceti amente cà sunteti Romani si cá Romani trebue se dati fiiloru vostri o crescere corespóndiatória tempului nostru; sciendu bene, cà fora scientia si invetiatura nu ajungemu nemicu înaintea altoru némuri!

Acést'a detorentia de-a pururea se ve fia înaintea ochiloru, si de o veti împleni, fiii vostri de-a buna-séma voru fi încununati cu benecuventare cerésca, — voru fi unu isvoru víu de bucuria pentru voi, si veti vedé, cà nu fora folosu au primitu viétia dela voi! . . .

Iubiti Parenti! Decumv'a voiti ca fiii se ve benecumente tierin'a vóstra, depre acum'a se cuvene se semenati in anemele loru celea crude sementiurile virtutiloru, se-i învetiati se cunósca tîent'a, spre care s'au adusu din nefientia la fientia, — vorbiti

cu ei despre lucrurile domnedieesci, si iubirea lui Domnedieu. — Vorbiti despre Christosu si patimele lui, precumu si despre facerile de bene, — invetiati-i in credentia, dar' de-ora-ce voi au sunteti in stare a le dá tóte aceste invetiature, parte cá nu le sciti, parte cá nu ve incape tempula, — si apoi cá nu curv'a orbu pe orbu se conduca si ambii se cadia in grapa, — ve dicu éra, tramiteti fiii vostri acolo unde se voru adapá cu laptele credentiei si crestinatatiei, — la scóla si baserica!

Multe lucruri frumóse póte invetiá prunculu in scóla! Aci invétia a iubi pre Domnedieu si a se teme de elu, aci vede elu cene au fostu mosii si stramosii lui, si cene e elu acum'a, aci vede elu, cá elu e numai umbr'a loru, de-ora-ce acei au fostu maríti si puternici, ér' Romanulu adí e slabu si asupritu. — Vede prunculu in scóla, cá numai prin scientia si invetiatura ne potemu si noi redicá starea nóstra cea ticalósa; cá-ci credeti-me, I. m., tramiteta-ve numai pruncii vostri la scóla, si veti audí insi-ve din gur'a loru cuventele: „Unu nému care nu se descépta prin scóla, a deca prin scientia si invetiatura e cá o turma de oi, ce le mána deinapoi pastorii, e cá o padure de copaci frumosi, dar' toti ceice trecu prelanga ea o taia si o derima.“

„In tóte dílele fíiule aduti amente de Domnulu Domnedieulu nostru si cu vóia nu pecatuí, neci calcá poruncile lui, cí in tóte dílele vietiei t'ale, fá dreptate, si nu amblá pre cáile nedreptatiei“ ¹⁾.

Acestea cuvente ale betranului Tobia îndreptate catre fíiulu seu, suntu de ajunsu pentru de-a intende unu placutu îndemnu parentiloru romani intru crescerea filorú sei, pentru-cá dice Tobia: „adu-ti amente fíiule in tóte dílele vietiei

¹⁾ Tobit. 4—5.

t'ale de Domnulu Domnedieulu nostru si cu voia nu pecatuf“, — si acumu ve întrebu, I. m., unde potu pruncii vostri mai usioru a-'si aduce amente de Domnedieu? dóra numai si numai la oi, la boi, etc.? Nu! In scóla, in baserica se învétia prunculu a iubi pre Domnedieu, a se teme de elu si a nu pecatuf! Tobí'a betranulu díce mai incolo càtra fiiuluşeu: Apoi nu te teme fiiule pentru-cà am seracitu ai tu multe de te vei teme de Domnedieu, si te vei departá de totu pecatulu si vei face ce e placutu lui“ ¹⁾. Asemenea dícu si eu catra voi parentiloru romani: Nu ve temeti pentru-cà dóra vedeti cà a-ti seracitu, nu ve perdeti nàdejdea, inca nu sunteti perduti, puneti-ve tóte poterile intru crescerea buna a fiiiloru vostri, adunati-ve pana si celu mai depre urma denariu pentru tienerea loru la scóla si învétiatura, si atunci a-ti sapatu o comóra de mare pretiu, nu intru atât'a pentru voi, câtu mai multu pentru fiii vostri si preste totu pentru némulu romanescu!

Astadí, I. m., a trecutu tempulu de a díce: cum au fostu stramosii nostri vomu fí si noi. — Astadí omulu fora carte, fora învétiatura e unu dobitocu vorbitoriu, toti 'lu însiela de tóte partile, si de lucra ori-cátu, nu-i se cunósce nemicu! — Uitáti-ve, I. m., la alte némuri cum se scíu agonisi; are unu parente 4 fetiori — pre unulu 'lu tiene prelanga sene si 'lu face economu bunu, pre alu doilea 'lu tramite la scóla si 'lu face omu iscusitu si cu scientia, pre alu treilea 'lu tramite la cev'a mesería buna, dupa care traiesce pre usioru, pre alu patrule e usioru a-lu asiediá prelanga ceialalti. O face cu greu acésta, inse totusi o face pentru-cà scie cà a sia e bene si alt' cumu nu!

¹⁾ Tobit. IV. 29, 30.

Câta bucuria nu a-ti semti si voi, Iub. parenti romani, deca ati face asia cu pruncii vostri candu i-ati vedé, ca suntu cunun'a betranetieloru vóstre, fal'a némului romanescu si flórea tíerei? Câta mangaiare ati avé in sufletu dupa pusele ostenele si patemi?

Asia, Iubiti Parenti! — si dupa mórte va remané bucuri'a si mangaiarea osteneleloru vóstre in pruncii vostri cei credentiosi.

Éra din contra, deca nu multu veti face din crescerea buna si veti lasá pre fii lucrandu care dupa capulu loru, atunci o! nefericitoru parenti! atunci se sciti ca numai rusine si amaru aveti se asceptati!

Unde e ace'a tíera, familia, acarei fii reu-crescuti — se nu-si blasteme nascerea loru?

Parentiloru! Fíii vostri voru urmá pre voi in tóte deca i veti lasá se crésca fora invetiatura, si din tempu in tempu voru fi mai nefericiti! De ace'a rumpeti odata parietele nescientiei, — usile scólei astadi ve suntu deschise, — si de-odata vi se va schimbá sórtea cea aspra, sub care gemeti!

Aduceti-ve amente cátu blastemu ve ascépta, deca nu veti face tóte câte ve invétia cei mai preceptuti, cari sciu cum stá adí lumea si cum se înverta lucrurile ei!

Asia-dar' la cuventele celoru întiepleti plecati urechile vóstre voi parentiloru romani si ascultatati cuventele mele si le asiédiati la animele vóstre, cá se cunósceti, cá bune suntu! Aminu.

Vasiliu Puscariu,
parochu rom. in S.-Jude.

Predic'a XXVIII.

Dominec'a I. dupa Rosalie (a toturoru Santiloru).

Aminu dícu voue: ca voi, cari ati urmatu mie, candu Ffiulu omenescu va siedé pre scaunulu marfrei s'ale, va luá însutitu, si va mosteni viéti'a vecinica.

Mat. c. XIX. v. 28—29.

Sant'a Mama baserica in tóta díu'a cere intru ajutoriu partenírea unui'a Santu, cá acel'a s e d u c a rogatiunile facute de ea inaintea Ziditoriului si Rescumperatoriului ei, pentru-cá se o

sustiena neclatita pana la capetulu vécuriloru, ér' credentiosii ei se-'si dobândésca iertarea pecatelorú celoru multe, si dupa acést'a viétiá trecatória — cea vecinica si fericita! Astadí, Iubitiloru! sant'a baserica nu se întórce cu rogatiunele s'ale numai catra unulu dintre sierbii pré-mariti ai lui Domnedieu, numai catra unu santu, cí se róga de intréga cét'a Santiloru, cá Domnedieu se deie taría neinvinsa basericei s'ale, cá se póta stá neclatita in contra tuturorú viscóleloru lumei; se róga astadí credentiosii basericei lui Christosu, cá prin intrepunerea tuturorú Santiloru, se se imblândiésca bunulu Domnedieu, cá asia se nu intre la judecata cu slug'a s'a, cí se-'si tramita darulu luminarei, cá se strabata cu radiele adeverului renunchii si anim'a crestiniloru si se vietuésca dupa poruncile cele sante ale lui. Ne indémna sant'a baserica astadí, spre laud'a si inchinarea acelorú santi, cari au petrecutu viéti'a pamentésca intru implenirea porunciloru mantuitórie, invingúndu tóte ispitele deavolului si astadí se bucura de fericirea, de carea s. Pavelu ¹⁾ díce, cá „ochiulu n'a vedíutu, urechea n'a audítu si la anim'a omului n'a strabatutu, care a gatitu-o Domnedieu celorú ce-'lu iubescu pre densulu.“ Au ajunsu santii acolo, unde primescu dela Domnedieu „nume nóue si cu acelea fericire nestramutata, pre care nemenea nu le scíe, fora numai cei ce le lièu“ ²⁾.

Pentru-ace'a voiescu in sant'a dí de astadí a ve vorbí despre mediulócele si calea, pre care a ajunsu cét'a intréga a Santiloru la fericirile vecínice, la Jerusalimulu cerescu „care n'are trebuintia de sóre, neci de luna se lumineze in elu cá-ci marírea lui Domnedieu l'a luminatu, si Mnelulu este luminatoriulu lui“ ³⁾. Cá asia cunos-

¹⁾ I. Corint. 2, 9.

²⁾ Apocalips. 2, 17.

³⁾ Ibid. 21, 23.

cundu calea si mediulócele, dupa-ce voru trece prin mórte la viétia, se ne potemu si noi desfetá dimpreuna cu alesii si placutii Domnului. Pana-ce dara voiú vorbí pre scurtu despre calea si mediulócele ce ducu la santire, — fiti cu luare amente !

Éra Tu Dómne ! carele domnesci cu marire preste cetele Santiloru, dà, cá sementi'a cuventului Teu se afe in animele nós-tre pamentulu celu roditoriu, carele se aduca frupte însutite spre marirea Ta cea santa si spre fericirea sufletelorú nós-tre intru imperatí'a Ta !

Isusu, dupa-ce s'a latitu faim'a in tóta Galilea despre faptele suprafiresci alui, cari au atrasu multímea poporului la densulu, — s'a suitu intr'unu munte, cá acolo senguru intru rogatiuni se-'si petróca cu Parentele seu cerescu. Éra facundu-se díua s'a pogorítu la pól'a muntelui si a aflatu o multíme mare de ómeni — asceptandu ; — unii cá se audia ínvetiaturele s'ale ceresci, altii cá se se mire de faptele si minunile ce asceptáu se le faca Isusu, éra altii crediendu in poterea domnedieésca alui Isusu, asceptáu intru nepotenti'a lorú se-si capete sanetatea pierduta. Cá se créda poporulu lucrurile si ínvetiaturile ceresci a sciutu Isusu Domnulu nostru cá acel'a trebue pregatitu si íntaritu in credentia prin fapte si minuni vederóse ; dreptu-ace'a numai decátu s'a apucatu de vindecarea celorú bolnavi, cá asia vediendu poporulu poterea domnedieésca, se nu se índoiesca despre celea, ce avé se le propoveduéscá mai tardíu. Apoi incepù a graí elu, elu, care a vorbitu mai de demultu prin gur'a profetiloru, dicundu : „ Fericiti cei seraci cu spiritulu cá acelor'a este imperatí'a ceriuriloru.“ Din cuventele acestea se vede cá, Isusu n'a ascuratu omenimea cu fericiri pamentesci — cí ceresci, nu-i fericisce pre cari traescu senguru numai pentru acésta viétia, cari 'si cérca fericirea intru cascigarea averiloru trecatórie, pentru-cá averea fora cumpetu duce pre omu la pecate, 'lu léga cu totulu

de celea pamentesci uitandu-se de celea venitórie, má chiaru si de Domnedieu, — 'lu indémna spre o viétiá desfrénata, in urma averea din dí in dí întaresce adevéruleu cuventeloru Mantuitoriu-lui: „Cu anevóie va intrá bogatulu intru imperatí'a ceriuriloru“ ¹⁾. Dar' se nu cugetati, cà dóra Isusu cu totulu a condemnatu (osenditu) averea, nu Iubitiloru! cà averea in man'a celui cucernicu e arm'a mantuirei si nu a osendirei! — Acei, cari 'si folosescu averea spre marírea lui Domnedieu, spre ajutorarea celoru lipsiti, spre mangaiarea celoru necasiti, acei, cari: „Nu speréza spre avutí'a nestatornica, cì intru Domnedieulu celu víu“, cari mai vèrtosu „fa cu lucruri bune si se îmbogatiescu in fapte bune, agónisèndu-'si loru-'si temelíá buna in véculu celu viitoriu“ ²⁾, nu voru fi lipsiti de vederea Tatalui, aceia nu voru fi lipsiti de fericirea cerésca. — Si érase nu cugete nemenea cà dóra Isusu la toti seracii le díce „fericiti“; nu! pentrucà suntu seraci, cari averea mostenita dela parenti, cascigata si sustienuta cu lacrimi bá adese-ori si cu batàii si multe necasuri si cu viéti'a chiaru, — prin beutura si lene, prin curvíá si alte fora-de-legi, 'si-o-au prepaditu tóta, in locu se-o folosésca dupa scopulu inaltu si marimea pretiului cu care a fostu rescumperata, si acum'a se afla la pragulu usiei parentiesci cu băt'a in mana si cu traist'a in spate esíndu din mosí'a s'a, tânguindu-se de lipsa si fóme, pecatuindu si acum'a in contra lui Domnedieu, prin viéti'a loru scandalósa. Nu atari seraci se dícu in sant'a Scriptura „fericiti“, cì Mantuitoriuulu numai pre cei seraci cu spiritulu í-i numesce „fericiti“! Si óre la cari le díce Isusu seraci cu spiritulu? — La aceia, cari de-sí au avutíi, dar' cu sufletulu loru se batu dupa o alta avutíá statornica si nu se léga cu mani

¹⁾ Ev. Mat. c. IX. v. 23.

²⁾ I. Timoteiu c. VI. v. 17—19.

cu petiôre de celea trecătoare, ei averea, care o au din darul lui Domnedieu o tienu si privescu de unu mediulocu datu lor pentru mantuirea sufletelor. Despre acesti'a dăce Domnulu la profetulu Davidu ¹⁾: „Fericitu celu ce se uita spre seracu in diu'a, care 'lu va mantui pre elu Domnulu. Domnulu va padî pre elu in man'a vrăsimasiului lui.“ Acestia-su seraci cu spiritulu, din acărору averi trecătoare se impartasiescu si cei seraci, neci candu uitandu dîcerea Mantuitoriu-lui „dati si se va dá voue.“ Suntu fericiti cei seraci cu spiritulu, pentru-că acelor'a este imperati'a ceriurilor!

Dupa acestia numesce de fericiti Domnulu Christosu pre cei blândi, dîcundu: „Fericiti cei blândi că aceia voru mosceni pamentulu“!

Pre acei'a i numesce Isusu blândi, cari „cu blandétie 'si sevêrsiescu lucrurile s'alê, si de ómeni suntu onorati si iubiti“ ²⁾. Prin blândétie nu trebuie se se stenga in omu foculu iubirei, marirei si laudei catra Domnedieu. Se dîce că Moise a fostu celu mai blându omu in totu Israelulu, si totusi aprensu de zelulu si foculu iubirei catra Domnedieu, a redicatu arma in potriv'a inchinatoriloru de idoli si a curvariloru. Isusu a fostu simbolulu blandetiei, si totusi a impletitu sbiciu de a alungá din baserica pre acei, cari facéu baseric'a casa de negotia-toria. Despre atari blândi vorbesce Isusu, cari pentru marirea lui Domnedieu atîtta in altii si apera credenti'a cea adeverata, ér' nu se rusinéza de ea. Acestor'a le dîce Christosu că voru mosceni pamentulu. Ce cugetati, Iubitiloru! ce pamentu? Dóra pamentulu acest'a, care pre cei víui ne nutresce, éra celoru morti le primesce osamentele in senulu seu? O, nu! ci pamentulu acel'a dupa care cu credentia acceptamu cu psalmistulu, candu

1) Psalmu XL. v. 1—2.

2) Sirachu 3, 17.

dicemu: „Crediu, că voi u vedé bunetătîle Domnului in pamentulu celoru víui“ ¹⁾. Pamentulu acel'a, care a fostu intipuitu prin Canaanulu celu trecatoriu, pamentulu celu nou, despre care dupa fagaduintia scríe santulu Petru ²⁾: „Cà ceriuri nóue si pamentu nou asceptamu, intru care dreptatea locuesce.“ La acestu pamentu se ne dorimu si noi, I. m., padíndu-ne cá nu cumv'a se ne perdemu dreptulu dela acésta moscenire viitória si se ne lipsimu prin pecate de bucuríele celea nemargenite. Asia se vietuimú, cá se ni-se rostésca sententi'a mangaiatória.

„Fericiti cei ce plangu că acei'a se voru mangaiá.“ — Nu aceia suntu fericiti, cari 'si plangu perderea averiloru trecutórie, cì acei, cari se tanguescu si suspina pentru pierderea sufletului. Superarea pentru lucrurile trecatórie ne aduce mórte trupésca, éra acelu sufletesci mantuire, dupa dis'a santului Apostolu Paulu ³⁾ „întristarea care e dupa Domnedieu pocaintia spre mantuire lucréza, ér' întristarea lumei mórte lucréza.“ Fericiti suntu cari intre suferintie 'si casciga mantuirea sufletului, acestia suntu, cari „sémena cu lacrimi si secera cu bucuría“ ⁴⁾, cu bucuría voru secerá candu va vení díu'a resplătirei „si va sterge Domnedieu tóta lacrim'a depre ochii loru“ ⁵⁾ conducandu-i in ferircirea ace'a, carea nu se póte asemená cu suferentiele din lumea acést'a, precumu scrie si Apostolulu Pavelu ⁶⁾: „Cà nu suntu vrednice patimele tempului de acumu, spre maringirea ce va se se arete între noi.“ Pentru ace'a nu ve

¹⁾ Psalmu XXVI. 19.

²⁾ Ep. II. 3, 13.

³⁾ Ep. II. Corint. 7, 10.

⁴⁾ Psalm. CXXV. v. 6.

⁵⁾ Apocalips. VII. 17.

⁶⁾ Rom. VIII. 18.

întristati vediundu-i pre unii desfetandu-se in tóte dfilele vietiei loru, cà acestor'a le dîce Domnulu Christosu ¹⁾ „Vai vóue celoru ce rîdeta acum'a, cà veti plange si ve veti tânguî“!

Nu numai cei ce plangu, ci si cei ce flamêndiescu si însetosiédia, dar' nu de mancari seau beuturi pamentesci, ci de dreptate, cari însetosiédia dupa cuventulu vietiei si dupa invetiaturile mantuitórie, cari suntu lipsiti de cunoscenti'a lui Domnedieu, si totusi dorescu a slugí lui, dar' nesciendu cum — nu potu, si sufletulu loru in veci însetosiéza dupa cunóscerea adeverata a aceluia care i-au adusu dintru nefintia intru fintia înca se voru bucurá de fericirea vecínica! Sî in Testamentulu vechiu s'a dísu acést'a despre cei, ce cercáu cu mai mare zelu celea sufletesci decátu celea trupesci, despre cari voiéu a slugí lui Domnedieu si nu pofteloru trupesci! „Éta cei ce slugiescu mie — dîce Domnulu prin Isaia, — voru mancá, éra voi veti flamêndi; éta cei ce slugiescu mie voru bé, éra voi veti însetosiá; — éta cei ce slugiescu mie se voru veselí, éra voi ve veti rusíná“! ²⁾ asemenea in Test. nou, se dícu a fí mai fericiti acei, cari in loculu bunuriloru trecatórie 'si-au alesu fómea, prin care sufletulu 'si casciga mancarea, si setea prin care 'si casciga beutur'a, adeca pre in-susi Domnedieu îndestulitoriulu toturoru!

„Fericiti suntu cei îndurati, cà spre acei'a se voru îndurá.“ Indurarea e jert'fa placuta lui Domnedieu, prin îndurare se aréta iubirea crestinésca cá o jert'fa víua adusa Parentelui serescu, nu incuiandu usi'a deinaintea celui lipsitu ci primindu cu bracie deschise pre celu cercetatu de sórte, tornandu balsamu vindecatoriu pre ranele celui strainu, se aréta cenev'a

¹⁾ Evang. Luc'a c. VI. v. 23.

²⁾ Isaia c. LXV. v. 12—13.

îndurătoriu și se face vrednicu de cuvintele îmbucurătoare alui Christosul¹⁾: „Aminu dîcu voue, încatu ati facutu unuia dintru acesti mai mici ai mei, mie mi-ati facutu.“ Se luăm exemplul dela adevăratul creștinu Filemonu, care cu jertfa s'a de îndurare 'și-a câștigatu lauda încă și în lumea acéș'a din partea s. Pavelu, care-i scrie: „Bucurîa multă și mangaiare în iubireat'a, că animele creștiniloru s'au odîhnitu prin tene frate“²⁾. Noi încă destula ocașiune (prilegiu) avemu de a aduce ast'felu de jertfe lui Domnedieu, carele însuși dîce: „Îndurare voiu — éra nu jertfa!“ — Dar' dorere, că animele nôstre s'au rîcitu decatra faptele creștinesci; vedemu destuli lipsiti, înse puçini ajutatori, destuli necasiti, dar' puçini mangaiatori, multi flamândi și puçini nutritori, și pentru ace'a ne dîce Isusu „slugi netrebnice.“ Și déca numai senguru faptele îndurarei ar' deschide usile raiului, cene ar' intrá mai în mare numeru în acesta decâtu avutii, pentru-cà ei potu face mai multa îndurare! Dara a lasatu Domnedieu și alte cîi, prin cari toti creștinii potu face merite de a ajunge în raiu!

O atare cale a mântuirii e calea animei curate; pentru-cà dîce Domnul Christosul: „Fericiti cei curati la anima, că aceia voru vedé pre Domnedieu.“ — Adeca suntu fericiti aceia, în acaroru anime nu e semenata neghin'a reutatiei, ci suntu albe și curate de totu cugetulu reu. — Fericiti suntu acestia, pentru-cà ei suntu baseric'a Spiritului santu, care le spune și-i invétia ce este adevérule, ce suntu poruncile lui Domnedieu, ce este viétia cea santa și creștinésca, care — Spiritu santu — i sfatuesce, i îndémna, că departandu-se dela calea fora-de-legiloru, se pasiésca pre calea santienei, că lapedandu de-

¹⁾ S. Ev. Mateiu c. 25, v. 40.

²⁾ Filemonu, 7.

la sene poftele trupesci se caute celea ceresci, rogandu-se cu psalmistulu: „Anima curata zřdesce intru mene Domnedieule, si Spiritu dreptu inoiesce inřru celea din lontru ale mele“! — Acestia suntu, I. m., acei, cari cu totu dreptulu potu asceptá resplat'a vecinica, si cari cu dreptu potu strigá cu psalmistulu „nu melapedá dela faci'a t'a“; acestia suntu acei, cari se potu numi si „factori de pace“ si se chiama „filii lui Domnedieu“!

„Pace lasu vóue, pacea mea dau vóue, nu precumu dà lumea, dáu eu vóue“ — dice Christosu. — Fericitu e sufletulu, pre care 'lu invrednicesce Christosu a-lu salutá astfeliu. Fericitu e sufletulu in care locuesce pacea lui Christosu, „pacea lui Domnedieu care coversiesce tóta mentea.“ Fericiti suntu acei'a, cari au pacea lui Domnedieu, care lumea nu o póte dá, si neci cà o póte luá, pacea, care este resplat'a domnedieesca pentru faptele nóstre celea bune, carea este fruptulu dulce alu unirei vointiei nóstre cu alui Domnedieu, pacea adeverata nu se póte aflá decátu in iubirea si amiceti'a lui Domnedieu! Si cene pretiuesce cu scumpetate acésta pace, trebuie se se descopere si din afóra, prin ace'a cà traiesce in cointielegere buna cu toti ómenii, cu casénii, cu vecinii, cu deaprópele, cu dusřmanii sei, încungiurandu certele, resbunarile, rabdandu cu pacientia vatemarile dela altii, mai bene suferindu cev'a paguba, decátu a jertfi pacea ceresca! Si cene se afla in pace cu Domnedieu, cu deaprópele seu, acel'a va fi in pace si cu sene însusi, — si acel'a este, care 'si supune trupulu sufletului, care invinge ispitele si infréna patimele. Déca voimu, Iubitiloru! se avemu pace adeverata, carea se ne fericésca, se nisuimu a ne supune trupulu sufletului, „restignindu-lu impreuna cu patimele si cu poftetele“ — precum dice s. Pavelu; nisuindu-ne a fi deseversiti intru tóte, ascultandu de Domnedieu cá de Parentele cerescu, precumu asculta fii cei buni ai unui parente trupescu, negresindu

nemica, că asia întru adevèru se ne potèmu numi de eredi (mo-sceni) a imperatiei ceriurilor si fii alui Domnedieu.

Dá, Iubitiloru! cari in tóta viéti'a loru cauta numai cèrtele si impotrivirile, pazindu că leulu ocasiunea, unde si cum se póta face cèrta între altii, óre acesti'a acui fii se voru chiamá? — A' deavolului! Slugii satanei suntu acesti'a, pre cari i-a impras-tiatu domnulu intunerecului in tóta lumea, că se-i cascige óste pentru ímperati'a s'a. Acestia aducu cèrte si suferentie între ó-meni, inse chiaru prin acestea cei tari la credentia 'si casciga o alta fagaduintia alui Christosu, care díce: „Fericiti suntu cei ce suferu pentru dreptate, că acelor'a este ímperati'a ceriurilor.“ — Intru adevèru suntu fericiti, pentru-cà ei fiendu drepti, si alipindu-se de adevèrulu cuventului evangelicu vietuescu dupa acel'a că se placa lui Domnedieu. Éra aducandu deavolulu ispite si suferentie nedrepte asupra-le, se odichnescu intru fagaduinti'a Domnului! „Celu ce va suferi pana in capetu acel'a se va mantui“! Ei se leniscescu in dreptatea si nevinovati'a loru, se mangaia cu aducerea amente de patimele si suferintiele nedrepte alui Christosu, si aducandu-si amente de o alta fagaduintia a Mantuitorului: „Fericiti veti fi candu ve voru batjocuri pre voi si voru goní, si voru díce totu cuventulu reu in contra vóstra mintiendu pentru mene. Bucurati-ve si ve vese-liti, că plat'a vóstra multa este la ceriuri“ — suntu statornici prelanga credentia, santienia si adevèru! Din a-cesste cuvente ale Mantuitorului se vede, I. m., că pentru-ce mergeau de buna-voia Pré-maritii si Santii martíri (mucenici) la suferintiele celea mari, bá chiaru la mórte, pentru-cà sciéu cumcà resplat'a ce-i acceptá in ceriuri e vecínica, care resplata nu o potu luá neci furii, neci róde moliele. Pentru sufe-rintiele din lumea acést'a s'au chiamatu la cin'a nuntiei Mnelului. Acolo vedu facia la facia pre Imperatulu ímperatiloru, pre Domnulu

domniloru, si se inchina lui. Acolo suntu ei preotii lui Domnedieu, si ai lui Christosu, si stapănescu cu elu in ved; acolo 'si-au aflatu ei Ierusalimulu celu cerescu, si Domnedieu le sterge lacrim'a storsa prin suferintie depre ochii loru, si nu voru mai gustá mórte, cà-ci voru bé din isvorulu vietiei, precumu dice santulu Joanu in Apocalipsu.

Se ne într'armămu si noi cu speranti'a acestoru promisiuni, cá se nu ne póta domni tóte fora-de-legile, lipsindu-ne de fericirile enumerate, pentru cari s'au luptatu in viéti'a loru pamentésca cét'a santiloru, cari neîncetatu suntu rogatori pentru iertarea pecatelorú nóstre înaintea Tatalui cerescu a-tóte-tienatoriulu. — Tóte aceste mediulóce de a cascigá fericirea urmandu-le — precumu ne invétia si indémna Rescumperatoriulu — vomu poté gustá din bunetatile ceresci. — Fericitu e sufletulu, care cugeta cátu mai adese-ori la viéti'a Santiloru, silindu-se a urmă doru, pre calea acestei vietii; unii cá acesti'a nu ascépta mórtea, cá pre unu cev'a înfioratoriu, ci o socotescu de solulu ceriului, care i chiama la nunt'a Mnelului.

Prin darulu lui Domnedieu si cererea intru-ajutoriu a Spiritului santu, se ne nisuimu si noi, I. m., pentru dobândirea acestoru avutii, rogandu-ne toturoru Santiloru pentru solirea nóstra la tronulu cerescu, si asia cu densii odata se ne potemu desfeta acolo, „unde — dupa-cum dice marele Apostolu ¹⁾ — s enguru Domnedieu va fi tóte intru tóte.“ Aminu.

Joanu Bochisiu,
preotu in Mic'a.

¹⁾ Corint. 15, 28.

Predic'a **XXIX.**

CUVENTARE FUNEBRALA,

dfsa in 1-a Juliu a. c. de parochulu si protopopulu **J. V. Rusu**, la inmormentarea repausatului **Petru Manu** Consiliariu reg. ung. de finantia in pensiune, decoratu cu crucea de auru cu corona pentru merite.

ONORABILA ADUNARE!

JELNICI ASCULTATORI!

Ne apropiaramu de intunecosulu si leniscitulu mormentu, spre a predá repausului eternu, osamentele unui prea iubitu barbatu alu nostru. Venirámu dícu, se depunemu la acestu mormentu, tributulu stimei si pietatiei nóstre, cu care detorímú virtutiloru unui barbatu romanu meritatu prin faptele s'ale, meritatu prin servitiale s'ale îndelungate, prestate in interesulu statului, patriei si natiunei.

In atari momente de condolentia, ne aducemu amente de o prea frumoasa datena a vechiului poporu romanu. Acestu poporu, atâtú de gloriosu, atâtú de renumitu in lume, aveá ace'a datena nobila, cà inmormentarile barbatiloru meritati prin servitia publice, nu numai le effectuiá cu cea mai solena pompa, cì inca cu ace'a ocasiune, se tieneau si panegirice, cuventari funebrale, in care se enaráu si descrieau cu colorile celé mai víui si mai atragutorie virtutile si faptele barbatiloru benemeritati de patria si natiune. Acést'a o faceau Romanii din motivulu laudabilu, cá de-o parte se arate devotamentu si pietatea cuvenita catra umbrele mariloru barbati, carii au disparutu de pre scen'a lumii acesteia, dar' si-au lasatu memoria neperitória, de alta parte o faceau, cá prin ace'a se deie esemple de imitare pentru viitoríme, pentru posteritate!

Unu áltu poporu si mai vechiu, decâtú Romanii, adeca **Egyptenii** inca onoráu dupa mórte cu distinctiune, pre barbatii

benemeritati. Esistă adeca la densii unu Tribunalu, unu areopagu, carele aveá misiunea, de a judecá despre faptele si virtutile omului in viétia, si decá pre cutare 'lu afláu benemeritatu prin faptele si virtutile s'ale: atunci corpulu seu, remasitiele s'ale pamentesci se imbalsamáu, cá se nu putrediesca, cì se se pastredie si conserve cá reliquia, cá mumie venerate.

Dar' atari esemple nobile, aflamu noi nu numai in vechime, cì si la popórale moderne, celé inaintate in cultura. Popórale moderne celé culte, inca 'si dovedescu prin diverse semne de distinctiune, cum: prin redicarea de monumente si statue, stim'a, pietatea si devotamentulu seu, facia cu aveli barbati repausati, acároru frunte fu incununata cu laurea nevescedita a meriteloru si servitioru publice.

De atare motive condusi, ne adunaramu si noi I. Asc. in giurulu acestui sicriu, cá, cu anima pátrunsa de doliu, se depunemu tributulu pietatiei si stimei nóstre la umbr'a unui veteranu barbatu si fiiu' alu natiunei nóstre. Écca aici, in acestu sicriu, jacu osamentele, remasitiele pamentesci ale prea amatului nostru confrate PETRU MANU Cons. reg. de finantia in pensiune decoratu cu crucea de auru pentru merite, carele dupa o bóla grea si îndelungata, dupa-ce se provediù cu santele taine, 'si terminá cursulu îndelungatei si obositei s'ale vietii in 30 Juniu a. c. in etate mai bene de 76 ani.

Condusu de motivulu de a dá omagiulu cuvenitu virtutiloru, ce potu condecorá pre unu muritoriu in ast'a lume desiérta si trecutória, me sentiù detoriu a însirá aici macar' unele liniamente din viéti'a repausatului barbatu alu nostru!

Densulu se nascù in ianuariu 1800 in comun'a Hepri'a Comit. Albei-inferióre din senulu poporului tieranu. Dupa-ce absolvá eu mare diligintia si progresu studiale ce se propunéu pre acelea tempuri, se aplecá cá practicante la Tesauriatulu regescu. — Pre la anulu 1844, 'lu vedemu pre repausatulu inaintatu in postulu

de Concepistu la Tesaurariatulu reg. — Totu in anulu 1844, pasi densulu la Tain'a santei Casatorii cu Eufemi'a Piposiu, fic'a fostului odinora meritatu protopopu in Hondolu anume: Petru Piposiu. Densu a petrecutu cu soci'a sa o vietia conjugala fericitate pana la finea vietii s'ale, adeca pana in momentele despartirii s'ale de acest'a lume. — Pre la anulu 1849/50 'lu aflamu pre repausatulu constituitu in unu postu considerabilu, adeca: ca siefu seau Comisariu in districtulu pre atunci numitu alu Re-teagului. Dupa ace'a repausatulu se reintorse érasiu la Tesaurariatulu reg. organisatu de nou sub numirea de Directiune finantiară, cu care ocaziune se puse in postulu de Secretariu si curéndu dupa ace'a inainta la postulu de Consiliariu finantiaru. Aceste inaintari graduate, in functiuni considerabile de Statu, suntu totu atatea dovedi invederate despre activitatea, zelulu si diligenti'a repausatului pre terenurile vietiei publice. In urm'a meritelu, ce si-lea cascigatu repausatulu prin servitiale prestate pentru Tronu, patria si natiune, s'a condecoratu de Majestatea S'a c. r. Apostolica cu crucea de auru pentru merite. — In urma dupa-ce densulu servi cu tota conscientiositatea, patriei si Statului, in siru de ani indelungati, -- in cursu mai bene de 40 ani, — frantu si de morbu si obositu de greutatea aniloru, se retrasa in vietii'a privata, in statulu de odichna. Dar' si in acestu statu de odichna, dovedi celu mai viu interesu facia cu promovarea benelui comunu, consultandu si ajutandu cu svatulu seu celu întieptu, pre toti aceli'a carii cereau concursulu si intrevenirea s'a. Cu de-esebire se interesá repausatulu de sórtea aceluor teneri studenti, carii lipsiti de mediulócele necesarie, erau impiedecati in contenuarea studieluor s'ale; cá scié din propri'a esperentia, cátu de grea póte fi positiunea teneriloru studenti, carii suntu impiedecati in realisarea scopuriloru s'ale de cultura din lips'a de mediulócele necesarie la subsistentia. De-ace'a între anii 1850—1860 'lu vedemu pre repausatulu lucrandu cá presiedinte alu Comitetalui

infieniatu pentru ajutorarea Juristiloru romani lipsiti de mediulóce.

Pre la anulu 1861 repausatulu se facu membru ordinariu ala Asociatiunei transilvane pentru literatur'a si cultur'a poporului romanu, si remase in ast'a coabilitate pana la finea vietiei s'ale, implenindu-si cu tota posibil'a acuratetia, angagiamentele si detorintiele s'ale morali si materiali, facia cu acelu institutu de cultura.

Totu pre la 1861, repausatulu intruunindu in persón'a s'a vetulu increderei comune fu alesu din partea adunareí generale membru ordinariu alu comitetului Asociatiunei transilvane pentru literatur'a si cultur'a poporului romanu, si acestu postu onorificu 'lu portá cu tota demnitatea si acurateti'a pana la 1874, candu din caus'a morbului, ce incepuse a'lu apesa cu tota vehementi'a, trebui se se retraga cu totul din vieti'a publicé. In acelu restempá, supleni densulu de multe ori, si presidialu Comitetului Asociatiunei transilvane. — La diet'a provinciala din 1863/4, 'lu vedesu figurandu si cá increditulú Coronei sub numele de regalistu.

Éca unele liniamente din frumós'a cariera a vietiei publicé, percursa de repausatulu nostru confrate. Éca motivele invederate, care ne adunará pre noi aici, in numeru atátu de frumosu, cá se damu onórea din urma unui'a, dintre veteranii barbati ai nostri, incaruntiti in servitia publicé.

Si in vieti'a privata sociale, repausatulu s'a distinsu cu virtuti frumóse. Nu-numai cá vorbele si faptele aceluia, dovedeau blandetia, modestia, sinceritate, amóre, bunetatea animei, caracteru solidu, seriosu si resolutu, cá inca in nobil'a-i animo, mai bateau si alte sentiemente nobile, voiu se dicu: sentiementele religiositatiei, moralitatiei si ale nationalitatiei, — sentiemente, cari insócite de fapte corespundietórie, i-i cascigara repausatului unu renume frumosu si respectatu inaintea confratiloru si conationaliloru sei.

Dar' batându ór'a fatale a despartirei, repausatul nostru confrate, se smulge din braciile scumpei s'ale socia, a rudeniilor, cunoscutilor si iubitoru sei. Deci prin debil'a-mi vóce 'si iè remasu bunu dela pré-iubit'a s'a socia Eufemi'a Manu nascuta Pipo siu, cu care in cursu de 32 ani a convetiuitu in deplena armonia, eóntielegere si fidelitate, î-i dà îmbraciasiarea din urma, si î-i oreza, cá Domnedieu parentele indurariloru, se-i deie poteri spre a suportá cu resemnatiunea receruta gréu'a sarcina a veduviéi, in fine róga, pre scump'a s'a socia, se nu-si uite nece odata in rogatiunile s'ale de fostulu seu sociu fidelu. Asemenea 'si iè remasu bunu dela rudeniele s'ale si anume: cumnat'a s'a veduv'a Elis'a Nemesiu, cumnatii Joanu, Victoru, Petru, Basiliu Pipo siu si alte rudenii, cum si dela toti amicii si cunoscutii sei, orandu-le toturoru fericire si benecuventare pre acestu pamentu, si rogandu-i cá se-lu conserve in dulcea memoria.

In fine se adreséza catra intregu onorabilulu publicu, carele a benevoitu a-lu onorá cu presentia sa, in aceste triste momente de despartire, multiamindu-i distinctiunea si stim'a dovedita cu ast'a trista oca siune.

Se orámu deci I. Ascult., iubitului nostru confrate repausatu, cá sufletulu lui celu nobilu, se tréca la patri'a eterna, in locuintiele fericitiloru; ér' trupulu lui, se pauseze in senulu pamentului pana la inviare, dícundu cu totii: fia-i tierin'a usióra si memori'a in veci benecuventata! Aminu.

Predic'a XXX.

Serbatórea SS. Apostoli Petru si Pavelu (San-Petru).

Respundiendu-i lui Simon Petru a dñsu: Tu esti Christosu fíiulu lui Domnedieu celui víu.

Mat. c. XVI. v. 16.

Ascultati Iubiti crestini, ce marturíá marétia si víua ni dà santulu Apostolu Petru despre domnedieirea lui Christosu prin

cuventele acestea ; ascultati ce credentia santa nutriá acestu mare Apostolu in pieptulu seu candu Christosu a întrebatu pre toti invetiaceii sei : cà cene dicu ei a fi elu ? — „Tu esti Christosu fiiulu lui Domnedieu celui viu“ — respunde numai decâtu in numele tuturoru Apostoliloru celu mai be-tranu dintre ei — santulu Petru. . . .

Si cene ar' fi crediutu, cà acést'a marturisire drépta a san-tului Petru rostita de elu cu atât'a taría — aveá se se prefaca îndata intru-o lapedare urita de invetiatoriulu seu ? Cene ar' fi crediutu, cà acel'a, càrui s'au încredientiatu chieile imperatiei ce-riului — aveá se tréca intr'unu tempu atâtu de scurtu in puterea iadului ? Cene ar' fi crediutu, cà acést'a credentia statornica si neclatita a santului Petru — aveá se se schimbe in necredentia prin lapedarea s'a întreita înaintea unei servitóre ? Dar' — ce e si mai multu de miratu, — cene ar' fi crediutu, cà santulu Petru dupa acésta ratecire éراسi va reveni la sene, 'si va aduce amente de gresiél'a s'a si prin o plangere amara se va repune de nou in statulu santieniei de mai 'nainte ? — Oh ! slabitiune ome-nésca ! oh, îndurare domnedieésca ! Càtu de minunate Ve aretati voi in un'a si acea persóna ! In santulu Petru se vede dreptulu ca diendu si pecatuindu, dar' totu in santulu Petru se vede pecatosulu redicandu-se éra de pre patulu pecatului la santienia ; in santulu Petru se vede virtutea pangarita si calcata, dar' totu in elu se vede îndata acea stralucindu si înaintandu ; in santulu Petru se vede odata apunédu darulu domnedieescu, inse totu in elu se vede acel'a resarindu cu o lumina mai frumósá si mai stralucitória ! Dreptule si pecatosule ! voi amendoi aveti de a trage in-vetiatura folositória din acést'a !

Dreptii trebuie se invetie, cà nu e virtute atâtu de mare, care se nu se póta cutremurá prin unu singuru pasiu gresitu ; — pecatosii au se-si traga séma, cà nu e pecatu, nece cadere, atâtu

de primesidioasă, din care se nu se p^ota mantui prin o pocaintia adev^erata că a santului Petru!

V^e voi cuventă astadi, I. m., despre acestea două adev^eri, si cugetu, că tocmai astadi, — candu seversimū laudele capeteniilor Apostolilor Petru si Pavelu, — este mai potrivit tempulu de a se desfasiur^a acestea, că se v^eda si dreptulu si peccatosulu ce au de a face pentru mantuirea sufletelor lor. Santii Apostoli Petru si Pavelu suntu priviti astadi de st^elpii credentiei si a santieniei; dar' ambii au fostu si gresiti. Despre santulu Petru numai acuma v^{am} spusu, că s'a lap^edatu de Christosu si s'a clatinatu in credentia; — santulu Pavelu . . . elu din inceputu a fostu celu mai mare gonaciu a bisericei lui Christosu, — elu fu ace'la, carele a paditu hainele ucigasiloru — candu s'a omoritu santulu si celu dintăiu mucenicu — Stefanu, cu petrii. Dar' ambii prin pocaintia s'au pusu in statulu darului, si 'si-au cascigatu vietia de veci!

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Fiti dara pucinu cu luare amente pana-ce ve voi arată: 1) că, cei ce se cugeta pre sene a fi mai multu decâtu suntu intru adev^eru — suntu supusi primesidiei de a peccatui intocmai că s. Petru, si 2) că, cei peccatosi si rateciti prin o întorcere si pocaintia adev^erata că a s. Petru se potu mantui!

I. Déca in dilele n^ostre ar' fi ap^{re}nsu órecare-va credentiosu de unu focu atātu de santu alu credentiei precumu a fostu santulu Petru inainte de cadere, — abia credu, că ar' dice: cumcà ar' pot^e fi cuceritu de atât'a slabitiune, încātu se se lapede de Christosu tocmai inaintea unei servitóre de diosu! Nu, elu ar' dice, că o servitóre nu-lu-ar' pot^e abate dela iubirea lui Christosu! Dar' réu s'ar' insielá unulu că acest'a! — Cene ar' fi disu despre s. Petru, că va cadé, candu elu de atâtea-ori a aratatu credenti'a cea mai poternică catrá Christosu? — Petru nu s'a temutu că se

va cufundă în valurile mării, candu a auditu versulu lui Isusu că-lu chiama, cî a mersu pre mare! — Candu apoi s'au smentitu toti intru Christosu, pana si invetiaceii sei, pîtru-că le-a disu că „celu-ce nu va manca trupulu si nu va bé sangele fiiului omenescu nu va avé viétia de veci“ — si a disu Christosu catra invetiacei: dóra si voi me veti parasi? — Petru a fostu acela, care a respunsu cu tóta increderea: Dómne la cene né vomu dúce? Tu ai cuven-tele vietiei cele de veci! Apoi cáta alipire, cáta iubire si cáta credentia a aratatu santulu Petru si atunci — candu Christosu vediendu, că i-se apropia tempulu patimeloru a disu invetiaceiloru sei: inca pucinu tempu sum la voi, voi mé veti cercá, inse unde mergu eu voi nu poteti veni! ¹⁾ — la ce Petru a eruptu in aceste cuvete: „Dómne unde vei se mergi, si noi se nu te potemu urmá, „si a mori gat'a süm pîtru tene!“

Bá si in fapta 'si-a aratatu Petru iubirea s'a catra Christosu, cá-cî in gradin'a unde l'au prensu judeii — Petru nu s'a spariatu de acesti bátausi selbateci, cî scotiendu sabi'a deodata a taiatu urechi'a drépta a servitoriului Malchu!

Si chiaru dupa-ce au dusu pre Isusu la judecata, — si dupa-ce s'au imprasciatu toti celialalti invetiacei — elu singuru a urmáritu pre bunulu seu Invetiatoriu se véda ce-i se va intemplá! Inse oh, ce dorere! Ce schimbare rara deodata in acestu vitézu afu credentiei! Elu, care mai nainte diceá, că si a mori e gat'a cu Mantuitoriulu seu, care nu se infricosia de o multime de lãnceri — acum'a abia ajunsu la pórt'a judecatoriei incepe a tremurá inaintea unei servitóre! Ea i dice: Si tu erái cu Isusu Galileanulu! ²⁾ si éca — Petru celu credentiosu

¹⁾ Ev. Joanu c. XIII. v. 35.

²⁾ Ev. Mat. c. XXVI. v. 69.

începe a se clatiná din petiôre si nu scie ce se respunda; fric'a 'lu cuprende, si îngana de pre budie cuventele: muiere nu cunoscú omulu!.. Cum? Ce dîci oh, Petre necredientiosule? Tu numesci o mu acum'a pre acel'a, pre care cu pucinu mai înainte l'ai numitu fîiulu lui Domnedieu celui viu? Tu dîci, cà nu cunosci pre acel'a, acàrui trupu si sange ai dîsu cà-'lu vei mancá si bé, pre acel'a, care 'ti-a spalatu petiôrele, pre acel'a, pentru care ai dîsu, cà esti gat'a a sí mori?

Dar' ce e sí mai multu — Petru se jóra a dóu'a sí a trei'a óra înainte servitórii cà nu cunósce pre Isusu. Apostole Petre! unde este acumú hotarirea t'a; foculu iubirei catra Christosu? unde este credenti'a t'a; religiunea t'a? . . . Domnedieule pré bune! este cu potentia cá unu omu, care mai 'nainte erá atátu de credentiosu, — se cada in un'a prepastia atátu de mare a necredentiei? Ce se fia caus'a, cà lasási de unu Apostolu se se abata întru atát'a mesura dela iubírea Ta?

Iubiti Crestini! Santii Parenti aducu feliurite cause a caderei Apostolului Petru. Isvorulu toturoru e: încrederea cea pré mare in sene. Petru cugetá, cà credenti'a lui provene dela sene însusi si cà nu e unu daru cerescu, care l'ar' poté si perde. De acea candu le-a dîsu Isusu la cena, cà inca in acea nópte toti se voru smentí intru elu — Petru cu fala respunse: cà elu nece odata! Si de-si i spune lui in deosebi Isusu, cà înainte de cantatulu cocosiului se va lapedá de elu de trei-ori, — totusi cu o cutediare si încredere in sene díce, cà nu se póte, de órace si a mori e gat'a pentru elu! Dar' vedeti ce minune! Mantuitoriulu vrú a-i aratá, cà ce însemnéza încrederea pré mare in sene! Christosu 'lu pune la proba — si — vedeti: câtu de afundu a cadiutu acestu santu Apostolu!

Tremurati dara voi sumetiloru si îngamfatiloru, cari ve cugetati a fí drepti si puternici si invetiati de ací a nu ve încrede

in poterile vóstre, pentru-cà déca s. Petru a cadiutu atátu de afundu lapedandu-se de 3-ori de Christosu, — atunci voi, cari nu aveti neci a sut'a parte din credenti'a lui — cu câtu veti cadé mai afundu? Infricosiáti-ve toti, I.-m., si cugetáti la darulu domnedieescu, fora de care nu potemu face nemicu vrednicu de viéti'a vecinica! O frica santa trebue se ne cuprendia in tóte lucrurile nóstre si cu câtu amu vedé, cà avemu mai mare lipsa de darulu domnedieescu, cu atát'a trebue se ne rogamu mai cu de-adsensulu lui Domnedieu si se ne punemu tóta credenti'a in elu! Prin o atare încredere umilita, împreunata cu rogatiune, — vomu dobandi îndurarea domnedieésca! — Acést'a este, I. m., invetiatur'a, ce o potemu trage din caderea santului Petru!

II. Ce a facutu Apostolulu Petru, dupa-ce a vediutu, cà a cadiutu in necredentia? — S'a rusínatu! Unu singuru cantatu alu cocosiului fu in stare a-i aduce in mente cuvintele lui Isusu; 'si recunoscù indata slabitiunea, 'si vediu cu dorere micimea sa omenésca si lacrimi incepura a se ivi pre genele lui; si cá se le dè acestor'a unu cursu mai slobodu se retrase in singuratate si planse atátu de amaru, câtu lacrimile si suspinele s'ale strabatura pana la ceriu! Si ce diceá elu printre lacrimi? — Dorerea i înecá vorbele, anim'a-i erá strapunsa de parerea de reu. Elu prin tacere si înfrangere vorbiá fórte multu! De-acea dice si s. Ambrosiu: „eu scíu, cà Petru a plansu, dar' nu scíu, cà ce a vorbitu!“ — Vedeti, Petru plange cu amaru si lacrimile 'lu repunu éra in statulu santieniei. Mantuitoriulu scíu bene, cà elu nu a cadiutu din reutate cá Jud'a, cì din slabitiune si de-acea 'lu reprimesce éra cu îndurare la sene. Si de-sí Petru se vediu reprimitu de Christosu, totusi preste tóta viéti'a lui, — candu numai 'si aduceá amente de acésta fapta a s'a, — suspiná adâncu din sufletu; bá se dice: cà de audiá numai cantandu vreunú cocosiu — lacrimá amaru si-'si înfrangeá anim'a. Vedeti I. m.,

acést'a este adevérat'a pocaintia. Cú acést'a se unesce darulu lui Domnedieu! Petru neîncreiendu-se de aci asia tare in poterile sale, — câtu mai multu intru alui Christosu, — nu-numai, cà nu se temù de o muiere servitóre, dar' nu-i erá frica de glótele întregi ale Judeiloru, ce-lu amenintiáu cu totu feliulu de torture (munci), inchisori si bătăi, cì facundu-se celu mai ageru propoveditoriu alu cuventului lui Domnedieu înaintea tuturoru némuriloru pagane, — cu cea mai mare placere pasi chiaru si la mórtea de martiru (mucenicu), restignindu-se decatra Judei cu capulu în dîosu! — Ce esemplu frumosu de întórcere afla dara peccatosii in s. Petru! Intórcerea si pocainti'a peccatosiloru e însocita de îndurarea lui Domnedieu. Nu este ratecire si gresiéla atátu de mare, care se nu se stérge prin lacrimi si pocaintia! Audíti dar' voi, o peccatosiloru, cari ve têriti mereu prin tin'a peccatului si forade-legiloru — si încetati dela rele! Urmati pre santulu Petru întru întórcere, cà-ci inca nu e târdîu! Aduceti-ve amente, cà celoru umiliti Domnedieu le dà daru si numai celoru mandri le stà împotriva! Seau dóra te îndoiesci, o peccatosule, in darulu lui Domnedieu? Te îndoiesci dóra in bunetatea acelu'i'a, carele nu a primitu la sene numai pre Petru si pre peccatós'a Mari'a Magdalen'a, cì si pre tâlhariulu de pre cruce, si pre Pavelu, gonaciulu celu mai aprigu a santei Baserice, — au dóra te îndoiesci, dîcu, cà pre tene, — déca te vei întórcere, — nu te va primí? Au dóra nu-'ti stà sí tîe deschisu totu acelu'asi braciulu plenu de îndurári, care i-a îmbraciasiatu pre acesti'a? — Ah! candu acestea pilde frumóse nu te voru îndemná la întórcere si pocaintia, — atunci anim'a t'a de buna-séma e mai plecata spre iubirea cestoru pamentesci si trecutórie, decátu spre pretiúirea celoru ceresci, — dara vecînice! — Jertfesce-ti dar' o peccatosule anim'a umilita Domnedieului teu; acelu' Domnedieu, care iubesce atátu de multu pocainti'a si întórcerea peccatosului! . . .

Ér' voi Santiloru Apostoli — Petru si Pavelu, acărora

amentire Ve seversiesce astadi sant'a Baserica, — rogati-ve Domnedieului si Mantuitoriului nostru Isusu Christosu, ca se-'si reverse, darurile adeveratei intorcerei preste noi pecatosii! Caderea Ta, sante Apostole Petre, ne umple animele nostre de frica si cutremuru; ca-ci deca unu cedru din Libanu a cadutu: cum nu vomu cade noi, ce suntemu trestia slaba de pre apa?! Roga-te pentru-ace'a sante Apostole pre induratului Domnedieu, ca, in ce modu 'ti-a daruitu tie darulu intorcerei, in acel'asi se nu 'si-lu re-traga nece dela noi, ce suntemu multu mai misiei si mai netreb-nici; da, roga-te ca se dobandimu darulu seu, cu care luptandu-ne in tote dilele vietii nostre in contra tuturoru patimeloru si ispiteloru lumesci, se potemu striga fiacare la mor-te cu santulu Pavelu: „lupta buna m'am luptatu, cursulu mi l'am se-versitu, credenti'a o-am tienutu, deci mi se va repune coron'a dreptatiei, carea mi-o va da Dom-nulu in diu'a ace'a — dreptulu Judecatoriu!“ ¹⁾.
— Aminu.

SILVIU B. DOHORC'A.

Predica XXXI. La ori-ce ocasiune de mor-te.

Renduitu este odata a mori.
Evrei c. IX. v. 27.

Intemplarile de tote dilele ne invetia, ca totu acelu, carele se nasce, odata trebuie se mora. Sant'a scriptura acestu adeveru vecnicu 'lu dovedesce in mai multe locuri. Scimu ca patriarhii din legea vechia dupa-ce vietuira catu-va tempu in valea acesta a plangerei, au moritu; se secotimu inse ca cei mai 'nainte de noi: mosii, stramosii si parentii nostrii ce s'au facutu? Cu totii au moritu dupa adeverulu vecnicu: totu celu-ce se nasce trebuie odata se si mora. — Domnedieu prin s. Apostolu Pavelu ne dechiara dar', ca renduitu este omului a mori;

¹⁾ II. Tim. c. IV. v. 7.

ma ce e mai multu însasi natur'a ne dictéza, cà aci pre pamentu nemicu e statornicu ; avutia, renume, rangu stralucitu, deregutorii înalte — tóte suntu trecutórie, bá chiaru însusi pamentulu nostru are órecandu se tréca si se se sférsiésca, dupa cum se esprima Rescumperatoriulu genului Domnulu nostru Isusu Christosu : „Ceriulu si pamentulu voru trece.....“

Inse nestatornici'a celoru pamentesci, prin mórtea fiecàrui'a omu se dovedesce mai lamuritu. Priviti, geln. asc., pamentulu, mam'a nóstra, si ve veti convinge, cà sinulu seu celu rece câte si mai câte osamente cuprende de-ale parentiloru nostrii, cari au fostu odata in viétia. Inse de nu credeti la atâtea osamente reci, care le priviti, veti crede la acele, ce mi-am propusu se ve vorbescu eu adî, adeca : 1) cà neci unu lucru nu este asia de adeveratu cá mórtea, deórace fie-cene trebuie odata se móra ; 2) cà neci unu lucru nu este asia de nesciutu înaintea omului, cá ór'a mortiei, cà-ci nu scimu candu vomu morí. — Despre aceste dóue pana-ce voiú vorbí me rogu se fiu ascultatú !

I. Cea mai apriata dovéda dintre tóte, cà adeca toti trebuie se morímu este istori'a si intemplanile de tóte dilele, deórace bene vedemu cu ochii nostrii, cà cu totii nu avemu nece unu mediulocu pentru de-a învinge mórtea ; cà-ci de ar' fi cev'a lécu in contra mortii, atunci imperatii si domnitorii lumei de buna-séma s'ar' folosí de acela, cá se póta mai multu domní si stapâni. Multi 'siaru chieltuí corónele loru stralucite si averea loru, numai cá ast'feliu se-'si póta lungí inca viéti'a întru desfetare si bucuria. Inse acésta sórte trista, prelanga ori-ce jertfa nu se póte încungiurá, avendu-si fundamentulu seu in porunc'a lui Domnedieu dictata asupr'a omenimei pentru peccatulu originalu : „cu mórte vei morí!“ Creatoriulu lumei a asiediatu pre omulu celu dintâiu in Raiu, in gradin'a desfetariloru, si totu-odata l'a înfrumsetiatu cu nepretiuít'a podóba a nemorirei, pofindu inse înschimbú cá se implenésca porunc'a lui, adeca se nu guste din pomulu scientiei benelui si alu reului, deórace in ce dí va gustá, cu mórte se va piedepsí. Inse protoparentii nostrii nu au ascultatú de acést'a porunca domnedieésca, au gustatu din pomulu opritu, si asia din nemoritori se facura moritori, bá ce e si mai dorerosu, la acésta piedépsa înfloratória este supusu si întregu némulu omenescu, —

aplicandu-se ast'felu în tóte dílele díș'a lui Domnedieu: cà pamentu suntemu si in pamentu vomu merge. Asia dar' ne cauta odata se morímu! — Ah! mórte, câtu de înfioratória esti! Tu privesci rece si nemisicata vaetarilē prunciloru deveniti orfani si fora de ajutoriu, nu bagi in séma lacrimelē fierbinti a-le veduvei remase in viétia — pentru de a se luptá cu necasurile lumei vitrege; — apleci cu tóta asprimea pedéps'a domnedieésca asupr'a sumetiloru domnitori a-i lumei, nu te póte corumpe averea, nu-'ti pasa de sumeti'a imperatiloru; privesci cu nepasare la modesti'a cersitoriului!

Agag imperatulu Amalechitoru fū batutu de imperatulu Israilteniloru, si cá atare fū judecatu la mórte pentru daunele cauate poporului judaicu. Candu vení ór'a cá se se duca in capetu judecat'a infricosiata de mórte asupr'a densului, erupse in vaetarile celea mai desperate dicundu: Ah! câtu de fátalu e minutulu, in care trebue se me despartu de voi, parentiloru, fratiloru, consangeniloru! Ah! nefericita sórte! care faci se-mi parasescu sóci'a mea préiubitá... pruncii mei se nu-i potu stránge la sinulu meu parentiescu... tóte ostenelele mele se fía zèdarnice! — Ce a folositu dara acestui'a avuti'a, deregutori'a 'nalta, tóta dulceti'a lumei acesteia, — deórace tóte acestea nu-lu potura rescumperá pre densulu dela mórtea înfioratória! — — Fórtē frumosu eschiama in privinti'a acést'a psalmistulu Davidu: „Omulu cá iérb'a, dílele lui cá flórea campului asia se va vescedi.“ (Psalm. CII.)

Asia-dar', déca tóte bunetatile lumesci nu au neci unu pretiu, déca sórtea toturoru 'si afla culmea in singurulu cuventu: „mórte“ — atunci se ne nevoimu baremi a morí bene, se fimu pregatiti totu-dé-un'a prin primirea santeloru taine, spre a suferí cu conscientia curata lovitur'a amara a mortiei, cá asia se avemu sperantia de o viétia mai ferice dincolo de mormentu; se morimu cu credentia neclatinata in Domnedieu si unulu seu fiu Isusu Christosu, carele prin mórtea s'a de buna-voia, ni-a mantuitu din catusiele robíei deavolesci. — De acestea se fimu pàtrunsi totu-dé-un'a, cà-ci cu totii scimu, cà vómu morí, inse candu? ... — nu scimú! Despre-ce in partea a dóu'a. (Va urm.)

F O I S I O R A .

Mórtea.

Mórte! mórte, jalnicu nume!
Multi se temu in asta lume
De-alu teu rece sarutatu!..
Juni, betrani: toti te 'ncungiura
Si te blastema cu ura
Cá p'unu monstru 'nfricosiatu.

Intieptulu singuru tace
Asceptandu-te in pace
Si cu sufletu leniscitu:
Càci elu scí cà-a ta ivire
Nu-i ciasu cruntu de nimicire,
Cí unu daru nepretiuitu.

Ce-i viéti'a nóstra óre?...
Ce suntemu noi pe sub sóre?
Nesce miseri lucratori,
Cari muncescu la campu afara
Cátu e dñu'a cea de véra,
Versandu lacrimi si sudori.

Ér' tu mórte 'ngrozitória:
Esti unu somnu de recreare,
Somnu usioru din ceriu venitu...
Sarutatulu teu aduce
Visuri dulci, odina dulce
Muncitoriului sdrobotu.

Ce suntemu in lume óre?...
Copilasi, ce cu 'nristare
Prin paduri amu retacitu:
Si in dar' cercàmú cu jale
P'intre vâi pierdut'a cale
Spre locasiu-ne doritu...

Ér' tu mórte 'ngrozitória...
Esti o dña iubitória,
Ce prin munti ne-audi plangându
Si ne duci din silv'a désa
La parentii nóstri-acasa:
Colo 'n paciniculu mormentu.

Ce-i viéti'a nóstra óre?...
E unu domnu fora 'ndurare,
Unu tiranu afurisitu:
Care tiene cu truffa
In catene si robía
Sufletulu din ceriu robitu.

Ér' tu mórte 'ngrozitória...
Esti unu geniu cu amóre,
Ce tiranulu invingându:
Rumpi caten'a stringatória
Lasi spiritulu cá se sbóre
Liberu, susu la ceriulu santu!

Ah! si totusi câtú in lume
Se înfrica de-alu teu nume,
De-alu teu rece sarutatu!
Juni, betrani: toti te 'ncungiura
Si te blastema cu ura,
Cá pe-unu monstru 'nfricosiatu.

Intieptulu singuru tace
Asceptandu-te in pace
Si cu sufletu leniscitu:
Càci elu scí cà-a t'a ivire
Nu-i ciasu cruntu de nimicire,
Cí unu daru nepretiuitu.

Petru Dulfu.